

BINNENLANDSE ZAKEN
EN KONINKRIJKSRELATIES
INGEKOMEN

16 JUL 2001

Afdeling:
Agenda:
RAPPEL NA

C2W

CW 2001/78860

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
Directie Constitutionele Zaken en Wetgeving
Dhr. mr. P.J. Stolk
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Sdu Uitgevers
Christoffel Plantijnstraat 2
Postbus 20025, 2500 EA Den Haag
Telefoon (070) 378 99 11
Internet <http://www.sdu.nl>

ABN-Amro 43 61 48 315
Postbank 307729
Handelsregister Den Haag 124000

dep-rog. C2W
6/8/01

Ons kenmerk
HFR/01713vk1-2414

Uw referentie

Datum
13 juli 2001

Doorkiesnummer
(070) 378 9228

Bijlage(n)

Afdeling
Sdu Uitgevers

Betreft

Fax
(070) 385 92 76

E-mail
hnrus@sdu.nl

CW 2001/58534

Geachte heer Stolk,

Op 27 februari jongstleden zonden wij u een brief met het gespreksverslag van onze bijeenkomst op uw Ministerie d.d. 14 februari. In deze brief verzochten wij u aan te geven of u het met ons eens bent dat met de door ons genoemde (bestaande) procedures omtrent het 'gecertificeerd wissen' van pc's, feitelijk hetzelfde resultaat wordt bereikt als de in het kiesbesluit vereiste 'nieuwe pc'.

Het feit dat de tijdelijke referendumwet doorgang heeft gevonden maakt dat Sdu Uitgevers een groeiend aantal vragen ontvangt van gemeentes naar de mogelijkheden van de 'Sdu StemPc', omdat deze zich bij uitstek leent voor het houden van gecombineerde verkiezingen (en/of referenda). Verder merken wij op dat bovengenoemde inzet van de stempc voor gemeentes een aantrekkelijk alternatief kan zijn in vergelijking met de kostbare en tijdrovende aanpassingen van stemmachines voor het houden van meerdere verkiezingen.

In het licht van de toenemende vraag van gemeentes naar mogelijkheden in deze en de langdurige termijn die staat voor de goedkeuring van een dergelijke programma door TNO, stellen wij een spoedige reactie uwerzijds zeer op prijs.

Mocht u nog vragen hebben of aanvullende informatie wensen dan kunt u uiteraard contact met mij opnemen.

Hoogachtend,
Sdu Uitgevers,

H.E. Ruddijs
Uitgever

1105

Sdu Uitgevers
t.a.v. de heer H.F. Ruddijs
Postbus 20025
2500 EA Den Haag

Datum
6 augustus 2001

Ons kenmerk
CW01/81779

Onderdeel
directie Constitutionele Zaken
en Wetgeving

Inlichtingen
mr. G.J. Boon
T (070) 426 7508
F (070) 426 7634

Uw kenmerk
HFR/01713vk1-2414

Blad
1 van 1

Aantal bijlagen

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Onderwerp
goedkeuring stemmachines

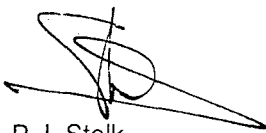
Geachte heer Ruddijs,

In reactie op uw brief van 13 juli 2001 deel ik u het volgende mede. Helaas heeft de beantwoording van uw brief d.d. 27 februari 2001, kenmerk HFR/01227vk2-2414/RWR, vertraging opgelopen. Hiervoor mijn excuses. In uw laatstgenoemde brief vroeg u of ik, evenals Sdu Uitgevers, van mening ben dat Sdu/Info Products door het leveren van pc's die volgens een bepaalde procedure zijn geschoond in wezen nieuwe pc's levert en daarmee het Kiesbesluit volgt.

Tijdens het gesprek dat wij op 14 februari van dit jaar voerden over enige aangelegenheden betreffende stemmachines werd dezerzijds toegelicht, waarom bij besluit van 9 april 1997 (Stb. 164) onder meer een nieuw artikel 15a in het Kiesbesluit werd opgenomen, dat bepaalt dat een stemmachine - behoudens specifiek aangewezen onderdelen daarvan - slechts bij verkiezingen mag worden gebruikt indien de machine niet eerder voor andere doeleinden dan stemmingen is gebruikt. Zoals ik tijdens het gesprek reeds aangaf, dient deze bepaling letterlijk te worden genomen. Ik zegde echter tevens toe, nadere informatie in te winnen over dit onderwerp.

Ik verwacht u medio september nader te kunnen berichten.

Hoogachtend,
DE JURIDISCH ADVISEUR,

P.J. Stolk

31072006

Datum
21 september 2001

Ons kenmerk
CW01/87688

Onderdeel
DGCZK/CZW

Inlichtingen
mr. G.J. Boon
T (070) 426 7508
F (070) 426 7634

Uw kenmerk

Blad
1 van 2

Aantal bijlagen

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
t.a.v. de heer W.C.F. Cnossen
Hoofd NBV
Postbus 20010
2500 EA 's-GRAVENHAGE

Onderwerp

Onderzoek naar het wissen van
computergeheugens stemmachines

Geachte heer Cnossen,

Op 10 september j.l. hebben de heer Boon en ik gesproken met de heer F.S. Taal van uw bureau over het wissen van geheugens van computers die als stemmachine worden gebruikt.

Aanleiding voor dit gesprek was het verzoek van een van de leveranciers van stemmachines om personal computers die in de kantoorautomatisering van de gemeenten zijn ingezet, later als stemmachine te mogen inzetten. Het huidige Kiesbesluit laat dit niet toe. Het verbod om apparatuur die voor een ander doel is gebruikt, daarna bij verkiezingen als stemmachine in te zetten, is in 1997 in het Kiesbesluit opgenomen teneinde te voorkomen dat programmatuur die op een pc aanwezig is ten behoeve van de kantoorwerkzaamheden, invloed zou kunnen hebben op de juiste werking van verkiezingsprogrammatuur.

De desbetreffende leverancier van stemmachines geeft thans echter aan, dat er inmiddels programmatuur en procedures beschikbaar zijn om de geheugens van pc's zodanig te wissen dat er geen beïnvloeding van verkiezingen meer kan plaatsvinden.

Het verzoek van de stemmachineleverancier is voor mij aanleiding geweest om contact te zoeken met het Nationaal Bureau voor Verbindingsbeveiliging. Het eerder genoemde gesprek met de heer Taal leidde tot de conclusie dat het aanbeveling verdient, het NBV in te schakelen. In verband hiermee verzoek ik u, na te gaan welke mogelijkheden en eventuele risico's er bestaan met betrekking tot het wissen van geheugens van computers die als stemmachine worden ingezet nadat zij in de kantoorautomatisering zijn gebruikt. Inmiddels heeft een van mijn medewerkers informatie ingewonnen bij de Marine met betrekking tot de ervaringen die daar zijn opgedaan bij het wissen van geheugens van pc's.

31072006

Datum
21 september 2001

Ons kenmerk
CW01/87688

Blad
2 van 2

Voor nadere inlichtingen omtrent dit onderwerp kunt u zich wenden tot de heer
G.J. Boon.

Hoogachtend,
DE JURIDISCH ADVISEUR,

P.J. Stolk

na apparaat voegen bij CW 2001/487688 bij HK. DT

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

dep. reg. Czw
14/11

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
T.a.v. de heer G.J. Boon
DGCZK/CZW
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Datum
11 oktober 2001

Ons kenmerk
1750999/01

Onderdeel
Nationaal Bureau voor
Verbindingsbeveiliging

Inlichtingen
E-mail nlncsa@nbv.cistron.nl
T (070) 320 44 00
F (070) 327 03 21

Uw kenmerk
CWO1/87688

Blad
1 van 1

Aantal bijlagen

Postadres
Postbus 20010
2500 EA Den Haag

Onderwerp
Kennisgeving van ontvangst

Hierbij bericht ik u dat uw verzoek, een onderzoek in stellen naar het wissen van computergegevens van stemmachines, in goede orde is ontvangen.

Uw verzoek is in behandeling genomen door de heer E. van der Laan.
Deze kunt u telefonisch bereiken via nummer 070 – 320.44.00.

Uiterlijk 1 november 2001 zult u door bovengenoemd contactpersoon worden geïnformeerd over de verdere behandeling van uw verzoek.

HET HOOFD VAN DE BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST,
voor deze,
het Hoofd van het Nationaal Bureau voor Verbindingsbeveiliging,

W.C.J. Cossen

3107200E

Sdu Uitgevers
t.a.v. de heer H.F. Ruddijs
Postbus 20025
2500 EA 's-GRAVENHAGE

Onderwerp

Onderzoek naar het wissen van
computergegevens stemmachines

Geachte Ruddijs,

In vervolg op mijn brief van 6 augustus j.l., kenmerk CW01/81779, bericht ik u het volgende.

De informatie die ik, zoals eerder toegezegd, over het wissen van gegevens van computers die daarna als stemmachine worden ingezet, heb ingewonnen, heeft mij ertoe gebracht om dit onderwerp nader te laten onderzoeken. Ik zal u op de hoogte brengen van de resultaten van dit onderzoek. Bij dit onderzoek zal uiteraard ook de door u aangedragen informatie worden betrokken.

Ten overvloede vermeld ik nog dat artikel 15a van het Kiesbesluit onverkort geldt. Ik verzoek u deze bepaling onder de aandacht te brengen van gemeenten zich voor informatie tot u wenden.

Hoogachtend,
DE JURIDISCH ADVISEUR,

P.J. Stolk

Datum
21 september 2001

Ons kenmerk
CW01/87690

Onderdeel
DGCZK/CZW

Inlichtingen
mr. G.J. Boon
T (070) 426 7508
F (070) 426 7634

Uw kenmerk

Blad
1 van 1

Aantal bijlagen

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

31072006